

EGZEKUCYJNE NARZĘDZIA PREWENCYJNE PROKURATURY UKRAINY

Artykuł, w oparciu o analizę treści przepisów regulujących działalność Prokuratury Ukrainy, a także analizę wyników pracy ukierunkowanej na zapobieganie przestępczości w organach i instytucjach penitencjarnych, definiuje kwestie problemowe i wskazuje naukowo uzasadnione ścieżki ich rozwiązania do meritum.

Słowa kluczowe: zasady, zasady organizacyjne, zasady prawne, prewencja przestępstw, prokuratura, organy egzekucyjne, zakłady penitencjarne, akt normatywny, nadzór prokuratora, podmiot prewencji przestępczości.

ENFORCEMENT OF THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE

In a study of gender content of regulations governing the activities of the Prosecutor's Office of Ukraine, as well as analysis of the work to prevent crime in organs and penal institutions identified issues and derived scientifically based solutions on the merits.

Keywords: basis; organizational principles; legal principles; crime prevention; Prosecutor; penal authorities; penal institutions; legal act; procurator; subject of crime prevention.

ПРАВОЗАСТОСОВНІ ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

В статі на підставі вивчення змісту нормативно-правових актів, що регулюють діяльність прокуратури України, а також аналізу результатів роботи по запобіганню злочинам в органах та установах виконання покарань, визначені проблемні питання та виведені науково обґрунтовані шляхи їх вирішення по суті.

Ключові слова: засади; організаційні засади; правові засади; запобігання злочинам; прокуратура; органи виконання покарань; установи виконання покарань; нормативно-правовий акт; прокурорський нагляд; суб'єкт запобігання злочинам

Постановка проблеми. Проведений аналіз результатів прокурорського нагляду в Україні за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, та матеріалів реагування органів прокуратури на виявлені порушення закону, встановленого порядку виконання та відбування покарань, а також конституційних прав, свобод і законних інтересів суб'єктів і учасників кримінально-виконавчої діяльності, дозволяє зробити висновок про те, що назріла нагальна необхідність зміни змісту предмету нагляду, завдань та методики прокурорських перевірок в органах та установах виконання покарань, яка можлива лише при іншому підході, а саме – прокуратура має стати не просто суб'єктом запобігання злочинам, а його їх координуючим

O. Kolb
doktor habilitowany nauk
prawnych
profesor katedry
kryminologii
oraz prawa karno-
wykonawczego
Narodowej Akademii Spraw
Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

* **S. Cherednichenko**
kierownik wydziału nadzoru
nad przestrzeganiem prawa
podczas wykonania
wyroków sądowych
w sprawach karnych, jak
również podczas użycia
innych środków przymusu
związanych z
ograniczeniem wolności
obywateli
Prokuratury obwodu
Kijowskiego
(m. Kijów, Ukraina)

елементом. Тобто на порядок денний у цій ситуації виходять три ключові проблеми, що потребують вирішення у зазначеній площині та мають підвищити рівень ефективності діяльності усіх без винятку суб'єктів запобіжної діяльності. Зокрема, ідеться про необхідність:

а) якісної зміни ролі та місця прокуратури в реалізації кримінологічної політики України;

б) суттєвого покращення взаємодії прокуратури з іншими правоохоронними органами, органами державної влади та місцевого самоврядування, а також громадськістю та окремими громадянами;

в) удосконалення змісту прокурорсько-наглядової діяльності, у тому числі з питань запобігання злочинам.

Стан досліджень. Вивчення наукової літератури показало, що у більшій мірі питаннями, які склали предмет дослідження цієї наукової статті, займаються науковці, що розробляють проблеми діяльності прокуратури, а саме: Ю.М. Грошевий, Л.М. Давиденко, В.С. Зеленецький, С.В. Домбровський, М.В. Косюта, М.Л. Лісовий, О.Р. Михайленко, Ю.Е. Полянський, В.Я. Тацій, Є.В. Фесенко, М.К. Якимчук. Поряд з цим, слід визнати, що без залучення до цього процесу науковців інших галузей, що складають зміст боротьби із злочинністю в Україні, зокрема вчених кримінологів, а також без глибокого аналізу особливостей кримінально-виконавчих правовідносин, підвищити ефективність запобіжної діяльності прокуратури України у сфері виконання покарань буде вкрай проблемно, що й виступило додатковим аргументом при виборі теми цієї наукової статті.

Виклад основних положень. У науці під застосуванням права розуміють правову форму діяльності уповноважених суб'єктів стосовно забезпечення реалізації норм права щодо конкретних життєвих випадків шляхом ухвалення індивідуально-правових рішень [1, с. 265]. При цьому, якщо в практиці нормотворчості створюються норми права, які пропонують загальні правила поведінки учасників суспільних відносин, то застосування права продовжує правове регулювання, розпочате нормотворчістю, на рівні конкретних життєвих ситуацій, позаяк, як слушно зауважила з цього приводу М.А. Вороніна, Правозастосовна реалізація має місце тоді, коли суб'єктивні права та юридичні обов'язки не можуть бути реалізовані особою без залучення спеціальних суб'єктів (суб'єктів правозастосування) [1, с. 264].

По своїй правовій й природі, як встановила О.Ф. Скакун, правозастосування має визначальні ознаки та основні стадії застосування норм права [2, с. 390-395], що досить важливо з огляду визначення змісту запобіжної діяльності органів прокуратури. Зокрема, до ознак застосування норм права відносяться:

а) правозастосування має владний характер, тому що ця діяльність здійснюється компетентним органом або посадовою особою і лише в межах наданих йому (їй) повноважень;

б) правозастосування має індивідуалізований, персоніфікований характер, тому що являє собою вирішення конкретної справи, життєвого випадку, певної правової ситуації на основі норм права;

в) правозастосування має процедурно процесуальний характер, тому що являє собою офіційний порядок, складається з низки стадій;

г) правозастосування має творчий, інтелектуальний характер, тому що це завжди інтелектуальна діяльність;

г') правозастосування здійснюється на основі норм права;

д) правозастосування має юридично оформлений характер – завершується ухваленням спеціального акта (у більшості випадків письмово);

е) правозастосування у своїй результативній частині (правозастосовний акт) завжди відіграє роль юридичного факта, який породжує, змінює або припиняє конкретні правовідносини [2, с. 390-391].

Щодо стадій застосування норм права, то в теорії виділяють такі із них, як:

1). Встановлення фактичних обставин справи (суб'єкти правозастосування встановлюють лише факти та обставини, що мають юридичне значення і пов'язані з вирішенням справи по суті).

2). Встановлення юридичних обставин справи (охоплює дії з визначення правової норми, що відповідає обставинам, встановленим на першій стадії, і підлягає застосуванню).

3). Ухвалення рішення по справі (закріплюється у правозастосовних актах, які оформляються уповноваженими на це суб'єктами, доводяться до відома зацікавлених сторін і набирають законної сили) [1, с. 267-268].

Якщо виходити із зазначеної наукової «конструкції» та положень кримінології щодо змісту запобігання злочинам [3, с. 318-364], то можна вивести наступне визначення «правозастосовної діяльності прокуратури щодо запобігання злочинам», а саме – це здійснювана на підставі закону її органами та посадовими особами владна діяльність, яка полягає в застосуванні правових норм відносно індивідуальних визначених учасників кримінального провадження, що спрямована на виявлення, нейтралізацію, блокування тощо причин і умов, які породжують та сприяють вчиненню злочинів, та відображається в правозастосовному акті.

Таким чином, до системи утворюючих ознак, що складають зміст даного поняття, можна віднести наступні:

1. Це – діяльність органів прокуратури та їх посадових осіб.

Відповідно до вимог ст. 1 Закону України «Про прокуратуру», прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку передбаченому цим Законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави [4]. При цьому, як це витікає із змісту ч. 4 ст. 7 цього Закону, єдність системи прокуратури України забезпечується:

а) єдиними засадами організації та діяльності прокуратури;

б) єдиним статусом прокурорів;

в) єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності прокурорів;

г) фінансуванням прокуратури виключно з Державного бюджету України;

г) вирішенням питань внутрішньої діяльності прокуратури органами прокурорського самоврядування.

В теорії управління категорія «система» розглядається як сукупність елементів, що характеризуються структурою, зв'язками та функціями, які забезпечують цілеспрямований розвиток [5, с. 93].

При такому підході взаємовідносини елементів набувають характеру взаємосприяння їх діяльності, спрямованої на отримання визначеного корисного результату (мети або цілей функціонування системи (у даному випадку – метою виступає запобігання злочинам)). Саме остання або корисний запрограмований результат виступають як системо утворюючий фактор.

Для прокуратури, як і для будь-якої системи [5, с. 93], характерні такі важливі ознаки:

- вона складається з окремих елементів (організаційні основи системи прокуратури визначені в розділі 2 Закону України «Про прокуратуру»;

- система завжди характеризується конкретною організацією, яка відрізняє її від інших систем.

Так, як це зазначено в ч. 1 ст. 5 Закону України «Про прокуратуру», функції прокуратури України здійснюються виключно прокурорами. Делегація функцій прокуратури, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається;

- її елементи органічно поєднані один з одним певними зв'язками.

У даному випадку цей зв'язок визначений у ст. 3 Закону України «Засади діяльності прокуратури» та ст. 4 «Законодавство про прокуратуру і статус прокурорів».

Посадові особи прокуратури – це ті прокурори, які з метою постійного чи тимчасового управління організаційною структурою і представництва її інтересів у правовідносинах з фізичними та юридичними особами здійснювати службові юридичні дії [5, с. 10].

Отже, правозастосовна діяльність органів прокуратури та її посадових осіб у сфері запобігання злочинам здійснюється на системних організаційних і правових засадах та підпорядкована єдиній меті – власне, запобігання злочинам (в науці – це заходи: а) кримінологічної профілактики; б) відвернення; в) припинення злочинів [6, с. 22]).

2. Це – діяльність, що ґрунтується на законі.

Відповідно до вимог рішення Конституційного Суду України від 9 липня 1998 року № 12-рп/98 «У справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство»), зміст зазначеного терміну охоплює: Конституцію України; закони; міжнародні договори, згоду на які відповідно до статті 9 Конституції України дала Верховна Рада України; Укази Президента України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; постанови Верховної Ради України [7].

У цьому контексті у п. 14 ст. 92 Конституції України зазначено, що виключно законами України визначається організація і діяльність прокуратури [8].

У ст. 4 Закону України у зв'язку з цим визначено, що організація і діяльність прокуратури України, статус прокурора визначаються Конституцією України, цим та іншими законами України, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Саме у такому контексті у цій роботі застосовано термін «закон», що, зокрема, став одним із системо утворюючих ознак поняття «правозастосовна діяльність прокуратури щодо запобігання злочинам».

3. Це – діяльність владна.

Як з цього приводу зазначено у п. 1 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво», до представників влади належать, зокрема, працівники державних органів та їх апарату, які наділені правом у межах своєї компетенції ставити вимоги, а також приймати рішення, обов'язкові для виконання юридичними і фізичними особами незалежно від їх відомчої належності чи підлеглості [9, с. 194].

Аналогічне визначення «представник влади» можна знайти й в інших наукових джерелах [10, с. 788].

Щодо змісту владної діяльності прокуратури, то, як це витікає із змісту п. 7 ст. 3 Закону України «Про прокуратуру», її діяльність ґрунтується на засадах недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади, з одного боку, та, як це зазначено в ч. 2 ст. 15 цього Закону, здійснюючи функції прокуратури, прокурор є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску, втручання і керується у своїй діяльності лише Конституцією та законами України, з іншого боку.

4. Зазначена діяльність полягає в застосуванні правових норм.

В теорії права загально визнаним є твердження про те, що правозастосування – це здійснювана в процедурно-процесуальному порядку владно-організуюча діяльність компетентних державних органів і посадових осіб, яка полягає в індуалізації юридичних норм стосовно конкретних суб'єктів і конкретних життєвих випадків в акті застосування норм права [2, с. 388-389].

Стосовно діяльності посадових осіб прокуратури в процесі досудового слідства та судового розгляду кримінальних проваджень, то вона регламентується КПК України. Зокрема, в ст. 36 цього Кодексу визначено процесуальний статус повноваження прокурора (ч. 1), які він здійснює у формі:

а) процесуального керівництва (ч. 2);

б) обов'язкової участі у суді (ч. 3);

в) подачі апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України чи за нововиявленими обставинами (ч. 4);

г) доручення (за вмотивованою постановою прокурора) здійснювати досудове розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня одного органу, у разі неефективного судового розслідування [11, с. 117-127].

У контексті правостосовчої діяльності прокуратури у сфері запобігання злочинам, крім цього, звертають на себе увагу й положення інших статей КПК, до яких можна віднести:

1) заходи забезпечення кримінального провадження (розділ II);

2) загальні положення та інші норми розділу III «Досудове розслідування»;

3) глава 28 розділу IV «Судове провадження у першій інстанції» [11], інші [12].

5. Це – діяльність, що здійснюється відносно індивідуально визначених учасників кримінального провадження.

Мова у даному випадку ведеться про тих суб'єктів кримінальних процесуальних відносин, що визначені в главі 3 КПК України «Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження». При цьому, як свідчить практика, у першу чергу, об'єктами запобіжної діяльності прокуратури у ході досудового розслідування виступають: а) підозрюваний та обвинувачений (ст. 42 КПК); б) потерпілий (ст. 55 КПК); в) інші учасники кримінального провадження (ст. ст. 60, 69, ін.) [13, с. 96-102].

6. Це – діяльність, що спрямована на виявлення, нейтралізацію, блокування тощо причин і умов, які породжують та сприяють вчиненню злочинів.

У наукових джерелах під виявленням розуміють встановлення якого факту після перевірки чого-небудь [14, с. 88].

У контексті запобіжної діяльності прокурора у досудовому слідстві такими фактами виступають юридично значущі факти (життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання певних правових наслідків – виникнення, зміну або припинення правових відносин [1, с. 240], до яких у кримінальному процесі можна віднести: 1) внесення прокурором відповідних відомостей про вчинення злочину (кримінального провадження до Єдиного реєстру досудових розслідувань); 2) виявлення у ході слідчих (розшукових) дій обставин, що можуть стати доказами по кримінальному провадженні (глава 20 КПК); 3) виявлення та фіксація цих доказів під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій (глава 21 КПК); 4) прийняття прокурором рішення відповідно до вимог ч. 2 ст. 283 КПК (закриття кримінального провадження; звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру).

Крім цього, до елементів змісту запобіжної діяльності прокурора на стадії досудового слідства виступає юридично значуща поведінка учасників кримінального провадження [1, с. 242-243].

Нейтралізація – це послаблення чи припинення дії, впливу і т.н. чого-небудь [14, с. 418].

Правозастосовна діяльність прокурора по запобігання злочинам з цього приводу пов'язана із застосуванням: а) заходів забезпечення кримінального провадження (глава 10 КПК України: затримання особи; тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; відсторонення від посади; ін. (ст. 131 КПК)); б) заходів, передбачених оперативно-розшуковим законодавством України (глава 21); в) проведення процесуальних дій у режимі відео конференції під час судового провадження (ст. 336 КПК); ін.

Блокування – це ізоляція; блокада чого-кого-небудь [14, с. 46].

У контексті змісту запобіжної діяльності прокурора на стадії досудового слідства та судового розгляду кримінального провадження це означає здійснення заходів щодо: 1) тимчасового доступу до речей і документів (гл. 15 КПК України); 2) тимчасове вилучення

майна (глава 16 КПК); 3) арешт майна (глава 17 КПК); 4) затримання особи (глава 18 КПК); ін.

7. Це – діяльність, що спрямована на виявлення, нейтралізацію, блокування тощо причин і умов, які породжують та сприяють вчиненню злочинів.

Під причиною в науці розуміють явище, яке обумовлює або породжує інше явище, протилежний наслідок [14, с. 555].

Умова – це ті явища, що сприяють виникненню (формуванню) причин [15, с. 61].

В кримінології у більшій мірі говорять про детермінанти злочинності, що об'єднують у собі її причини, умови та корелянти під якими розуміють такий вид детермінантів, що змістовно відображає зв'язок між подіями, явищами, процесами, за якою зміна одних явищ супроводжується (не спричинюється чи обумовлюється) зміною других [3, с. 189,].

Враховуючи, що у чинному КПК на відміну від КПК України 1961 року (ст.ст. 23, 23-1) [16], відсутній обов'язок для прокурора виявляти причини і умови, що сприяли вчиненню конкретного злочину, а в Законі України «Про прокуратуру» [4] – ще й функція по запобіганню злочинам, говорити про запобіжну діяльність у цьому сенсі можна хіба що гіпотетично (як припущення; гіпотеза) [17, с. 117]. Зокрема, відповідно до вимог п. 17 ч. 2 ст. 36 КПК України, прокурор уповноважений перевіряти повноту, всебічність та об'єктивність розслідування у перейнятому кримінальному провадженні, тобто можна стверджувати, що зазначена перевірка має стосуватись і діяльності, пов'язаної з виявленням причин і умов вчинення конкретного злочину, а в подальшому – їх нейтралізацію або блокуванням.

Такий самий зміст запобіжної діяльності прокурора умовно закладено й в ст. 271 КПК «Контроль за вчиненням злочину» та стосується тих випадків, коли кримінальне провадження здійснює безпосередньо прокурор (ст. 216 КПК); а також в інших нормах цього Кодексу (ст. 485 «Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх»; ст. 91 «Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні»; ч. 2 ст. 291 «Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування»; інші).

8. Зазначена діяльність прокурора відображається в правозастосовчому акті.

Якщо буквально тлумачити [1, с. 288] вимоги ст. 36 КПК України, а також ст. 17 Закону України «Про прокуратуру», то прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, може видавати наступні правозастосовні акти, які у тій чи іншій мірі пов'язані з виявленням, блокуванням, нейтралізацією тощо причин і мови, що сприяли вчиненню конкретного злочину:

а) давати письмові доручення по конкретному кримінальному провадженню (ч. 2 ст. 36 КПК);

б) приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених цим Кодексом (відповідно до вимог ст. 110 КПК до таких відносяться постанови прокурора та обвинувальний акт, який він склав особисто відповідно до вимог ч. 1 ст. 291 КПК);

в) виносити письмові клопотання по суті кримінального провадження (ст.ст. 287, 295, 302, ін. КПК).

При цьому, як це витікає із змісту ч.1 ст. 36 КПК, прокурор, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог цього Кодексу, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яке осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, службові та інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора.

Аналогічне положення закріплено й в ч. 7 ст. 110 КПК «Процесуальні рішення», що досить важливо з огляду вирішення прокурором завдань по запобіганню злочинам при дотриманні у цій діяльності тих системних умов (ознак), що складають зміст поняття «правозастосовна діяльність прокуратури щодо запобігання злочинам».

Отже, зазначена діяльність прокуратури в процесі досудового слідства та судового розгляду кримінальних проваджень має здійснюватись на підставі закону, відповідною процесуальною особою, в порядку та в межах її повноважень, які за змістом не суперечать КПК України та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також спрямовані на виявлення, нейтралізацію, блокування тощо причин і умов, що породжують і сприяють вчиненню злочинів.

Література:

1. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. – Харків : Право, 2014. – 368 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.
3. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. – Київ : Ін Юре, 2007. – Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с.
4. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р., із змінами, внесеними Законом від 2 липня 2015 року № 578-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 34. – Ст. 336.
5. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар: у 3 кн. / за заг. ред. О.М. Литвака. Кн. 1. К.: Алерта, 2013. – 336 с.
6. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. / Голіна В.В. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. – 120 с.
7. Рішення Конституційного Суду України «У справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство»)» № 12–рп/98 від 9 лип. 1998 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 32. – Ст. 1209.
8. Конституція України : офіційне видання. – Х.: Право, 2014. – 68 с.
9. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. – К. : ПАЛИВОДА А.В., 2011. – С. 194-201.
10. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Харків : Право, 2013. – Т. 2: Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 2013. – 1040 с.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2012. – 768 с.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація. – Х. : Право, 2012. – 664 с.
13. Юрчишин В.М. Кримінологічна функція прокурора у досудовому провадженні / В.М. Юрчишин // Юридична Україна. – 2012. – № 8. – С. 96-102.
14. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2012. – 864 с.
15. Кримінологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. О.М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 414 с.
16. Кримінально-процесуальний кодекс Української Радянської Соціалістичної Республіки: затверджений законом від 28 грудня 1960 року // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1961. – № 2. – Ст. 15.

17. Великий тлумачний словник української мови / [Упоряд. Т.В. Ковальова]. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.

ENFORCEMENT OF THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE

O. Kolb, S. Cherednichenko

The formulation of problems. The analysis of the results of Prosecutor's supervision in Ukraine over the observance of laws while executing court decisions on criminal matters, as well as the application of other coercive measures related to restriction of personal liberty of citizens, and reaction of bodies of Prosecutor's office on the violations of the law, the established procedure of execution and serving sentences, as well as the constitutional rights, freedoms and legitimate interests of subjects and participants of criminal Executive activity, leads to the conclusion that there is an urgent need to change the content of the subject of supervision, tasks and methods of public Prosecutor's checks in bodies and institutions of execution of punishments, which is possible only if another approach, namely, the Prosecutor's office should not be just a subject of prevention of crimes and their coordinating element. That is on the agenda in this situation there are three key issues that require action in a specified plane and should increase the level of efficiency of activity of subjects of preventive activity. In particular, we need:

a) qualitative change of the role and place of prosecutors in the implementation of criminological policy of Ukraine;

b) substantial improvement of interaction between Prosecutor's office with other law enforcement agencies, state authorities and local self-government, as well as public and private citizens;

b) to improve the content of the Prosecutor's supervision activities, including on the prevention of crime.

The state of research. The study of scientific literature showed that the more questions that was the subject of study of this research article, scientists who work with problems of activities of the prosecution, namely: Y. Groshevoi, L. Davydenko, V. Zelenetskiy, S. Dombrowski, M. Kosuta, M. Lisoviy, A. Mikhailenko, Y. Polyansky, V. Tatsiy, E. Fesenko, M. Yakimchuk. Along with this, it should be recognized that without the involvement of scientists from other sectors of relevance to the fight against crime in Ukraine, in particular scientists, criminologists, and also without a deep analysis of the characteristics of the penal legal relations, to improve the efficiency of the preventive activity of the Prosecutor's office of Ukraine in the sphere of execution of punishment would be extremely problematic, and made an additional argument in selecting the theme of this scientific article.

Description of the main provisions. In science, the application of the law understand the legal form of the activity of the authorized entities to ensure implementation of norms of law concerning specific life cases through the adoption of the individual legal decisions [1, p. 265]. Thus, if in practice, the rulemaking creates rules of law that offer General rules of conduct of participants of public relations, the application of the law continues the legal regulation made by the rulemaking, at the level of specific life situations, because, as rightly noted on this occasion M. Voronin, Enforcement implementation occurs when subjective rights and legal obligations cannot be implemented without the use of special entities (Federal law enforcement) [1, p. 264].

By its legal nature and, as has established A. Skakun, enforcement has distinctive features and main stages of application of law [2, p. 390-395], which is very important from the point of view of determining the content of preventive activity of bodies of Prosecutor's office. In particular, the characteristics of law are:

a) enforcement is imperious nature, because this activity is carried out by the competent authority or officials and only within the powers granted to him;

b) enforcement is individualized, personified, as is a solution of the particular case, life case, a given legal situation on the basis of norms of law;

b) enforcement is procedural in nature, as is a formal procedure consisting of a number of stages;

g) enforcement has creative, intellectual nature, because it is always intellectual activity;

g) the enforcement is carried out on the basis of norms of law;

e) of the law is legally binding in nature – concludes with the adoption of a special act (in most cases, written);

e) enforcement of its productive part (the enforcement act) always plays the role of a legal fact which creates, changes or terminates particular legal relations [2, pp. 390-391].

Regarding the stages of application of legal norms, in the theory distinguish such of them as:

1). The determination of the actual circumstances of the case (the subjects of law enforcement establish the facts and circumstances of legal significance and are associated with the resolution of the dispute).

2). Establishment of legal facts of the case (covers the steps to define legal standards that correspond to the circumstances established in the first stage, and subject to application).

3). Action on case (secured in the law-enforcement acts, which are issued by entities that are communicated to interested parties and enter into force) [1, pp. 267-268].

If we proceed from this scientific "constructions" and of the provisions of the criminology on the content of the prevention of crime [3, p. 318-364], we can deduce the following definition "enforcement of the Prosecutor's office for crime prevention", which is carried out by law bodies and officials of the government activity that consists in application of legal norms in relation to certain individual participants in criminal proceedings, which are aimed at detecting, neutralizing, blocking and the like causes and conditions that generate and favour the Commission of crimes, and is reflected in the enforceability of the act.

Thus, before the systemic signs that compose the content of this concept include the following:

1. It is the activity of prosecution bodies and their officials.

In accordance with the requirements of article 1 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's office", the Prosecutor's office of Ukraine constitutes a unified system, which in the manner prescribed by this Law, carries out established by the Constitution of Ukraine function to protect rights and freedoms, the General interests of society and the state [4]. Thus, as it ensues from the contents part 4 of article 7 of this Law, the unity of the system of Prosecutor's office of Ukraine is guaranteed by:

a) unified principles of organization and activity of Prosecutor's office;

b) a uniform status of public prosecutors;

b) a single procedure of organizational support of activity of public prosecutors;

g) the financing of the Prosecutor's office exclusively from the State budget of Ukraine;

g) the decision of questions of internal activity of the prosecution bodies of prosecutorial self-government.

In control theory, category "system" is viewed as a set of elements that are characterized by structure, connections and functions, which provide targeted development [5, p. 93].

In this approach, relations between the elements take on the character of their efforts to receive a certain cinnamon results (goals or objectives of the operation system (in this case the objective is the prevention of crimes)). It is the latter useful programmed or the result of act as a system forming factor.

For the prosecution, as in any system [5, p. 93], characterized by the following important attributes:

- it consists of individual elements (organizational principles of the Prosecutor's office is defined in section 2 of the law of Ukraine "On Prosecutor's office";

- the system is always characterized by a particular organization that distinguishes it from other systems.

As specified in part 1 of article 5 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's offices", the functions of the Prosecutor's office of Ukraine shall be made exclusively by prosecutors. The delegation of prosecution functions and the assignment of these functions by other bodies or officials is not allowed;

- its elements are organically linked with each other, relationships defined.

In this case, this relationship is defined in article 3 of the law of Ukraine "bases of activity of Prosecutor's office" and article 4 "Law on the judiciary and the status of prosecutors".

Officials of the Prosecutor's office are the prosecutors, who for the purpose of permanent or temporary management of organizational structure and representation of its interests in legal relations with physical and juridical persons to make service legal actions [5, p. 10].

Consequently, law-enforcement activity of bodies of Prosecutor's office and its officials in the field of crime prevention carried out at system institutional and legal framework and towards a common goal – the prevention of crime (in science – is measures: a) crime prevention; b) prevention; C) the suppression of crime [6, p. 22]).

2. This is an activity that is based on the law.

According to the requirements of the decisions of the constitutional Court of Ukraine dated July 9, 1998 № 12-RP/98 In the matter of the constitutional appeal of Kyiv city Council of trade unions concerning official interpretation of part three of article 21 of the Code of labour laws of Ukraine (case on the interpretation of the term "the law"), the contents of the specified period includes: the Constitution of Ukraine; laws; international treaties the consent to which article 9 of the Constitution of Ukraine the Verkhovna Rada of Ukraine; decrees of the President of Ukraine; decrees and orders of Cabinet of Ministers of Ukraine; resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine [7].

In this context, paragraph 14 article 92 of the Ukrainian Constitution States that exclusively the laws of Ukraine is determined by the organization and operation of prosecution [8].

In article 4 of the Law of Ukraine in this regard, it is determined that the organization and activity of Prosecutor's office of Ukraine, the status of the Prosecutor are determined by the Constitution of Ukraine, this and other laws of Ukraine, valid international treaties, the agreement ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine.

It is in this context in this paper used the term "law", which, in particular, became one of the systemic signs of the concept of "law enforcement office for the prevention of crimes".

3. It's a powerful activity.

As on this occasion specified in clause 1 of the resolution of Plenum of the Supreme Court of Ukraine of 26 April 2002 № 5 "On judicial practice on cases of bribery", to government officials are employees of state bodies and their apparatus who are authorized within its competence to set requirements and make decisions, obligatory for execution legal and physical persons irrespective of their departmental affiliation or subordination to [9, p. 194].

A similar definition of "authority" can be found in other scholarly sources [10, p. 788].

Regarding the content of the authority's activities of the prosecution, as it is derived from the contents of paragraph 7 of article 3 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's office", her work is based on the principles of inadmissibility of unlawful interference in the Prosecutor's office activity of bodies of legislative, Executive and judicial authorities, on the one hand, and, as indicated in part 2 article 15 of this Law, exercising the functions of Prosecutor, the Prosecutor is independent from any illegal influence, pressure, interference and is guided only by the Constitution and laws of Ukraine, on the other hand.

4. This is the application of legal norms.

In legal theory it is generally acknowledged that enforcement is carried out in procedural order power of organizing the activities of competent state bodies and officials, which is ndwac legal standards applicable to specific subjects and specific life cases in the act of application of law [2, p. 388-389].

With respect to activities of public prosecutors in pre-trial investigation and court consideration of criminal proceedings, it is regulated by the criminal procedure code of Ukraine. In particular, article 36 of the Code defines the procedural status of the Prosecutor's powers (1) in the form:

- a) procedural guidance (part 2);
- b) mandatory participation in court (part 3);
- b) submission of appeal or cassation, the application for judicial review by the Supreme Court of Ukraine or newly discovered circumstances (part 4);
- d) assignment (by a reasoned decision of a Prosecutor) to conduct pre-trial investigation of any criminal offence to another authority pre-trial investigation, including the investigative unit of the highest level of a single organ, in case of inefficient forensic investigation [11, p. 117-127].

In the context of prostanovka of the prosecution activities in the field of prevention of crimes, moreover, draw attention to themselves and the provisions of other articles of the CPC, which include:

- 1) measures of ensuring of criminal proceedings (section II);
- 2) General provisions and other rules of section III, "Pre-trial investigation";
- 3) Chapter 28 section IV, "proceedings of first instance" [11], [12].
- 5. This is an activity that is carried out individually in respect of specific participants in criminal proceedings.

The question in this case is conducted on the subjects of criminal procedural relations are defined in Chapter 3 of the code of criminal procedure of Ukraine "the Court, the parties and other participants of criminal proceedings". However, as practice shows, first of all, the object of preventive activity of the Prosecutor's office during preliminary investigation are: a) suspects and accused persons (article 42 of the CPC); b) the victim (article 55 of the CCP); C) other participants of criminal proceedings (articles 60, 69, etc.) [13, p. 96-102].

- 6. This is an activity aimed at detecting, neutralizing, blocking and the like causes and conditions that generate and favour the Commission of crimes.

In the scientific literature under the detection of the establishment of a fact after checking something [14, p. 88].

In the context of preventive activities of the Prosecutor in pre-trial investigation these facts are legally relevant facts (circumstances with which rules of law connect occurrence of certain legal consequences – the emergence, change or termination of legal relations [1, p. 240] in which in criminal proceedings include: 1) making the Prosecutor the relevant information about the offence (of criminal proceedings in the Unified register of pre-trial investigations); 2) identifying in the course of investigative (search) actions, which may become evidence in criminal proceedings (Chapter 20КПК); 3) identification and recording of evidence during the conduct of covert investigative (search) actions (Chapter 21 of the CPC); 4) the adoption by the Prosecutor of the decision in accordance with the requirements of part 2 of article 283 of the code of criminal procedure (the closing of criminal proceedings; an appeal to the court for exemption from criminal responsibility, to address in court with the indictment , the motion for application of compulsory measures of medical or educational nature).

In addition, the content of preventive activity of the Prosecutor during pre-trial investigation acts legally relevant behaviour of participants of criminal proceedings [1, p. 242-243].

Neutralization is a weakening or cessation of action, influence and so-called something [14, p. 418].

The enforcement activities of the Prosecutor for crime prevention on this issue is connected with the application: a) measures to ensure criminal proceedings (Chapter 10 of the code of criminal procedure: detention of persons; temporary restriction of a special right; removal from office; etc. (article 131 CCP)); b) actions provided for in intelligence legislation (Chapter 21); C) carrying out proceedings in a videoconference during judicial proceedings (article 336 of the CPC); etc.

Lock is isolation; the blockade what anyone [14, p. 46].

In the context of the content of preventive activity of the Prosecutor during pre-trial investigation and court hearing of a criminal proceeding, this means implementing measures: 1) temporary access to objects and documents (CH. 15КПК of Ukraine); 2) temporary seizure of property (Chapter 16 of the CCP); 3) the seizure of assets (Chapter 17 of the code); 4) arrest of person (Chapter 18 of the code of criminal procedure); etc.

7. This is an activity aimed at detecting, neutralizing, blocking and the like causes and conditions that generate and favour the Commission of crimes.

Reason in science understands the phenomenon that causes or creates another phenomenon, the opposite result [14, p. 555].

The condition is the phenomena that contribute to the appearance (formation) of reasons [15, p. 61].

Criminology largely talking about the determinants of crime, combining its causes, conditions and correlate which refers to this type of determinants, informative displays the relationship between events, phenomena, processes in which the change is accompanied by some phenomena (not called or specified) change in other [3, p. 189,].

Given that the current criminal procedure code unlike the code of criminal procedure of 1961 (articles 23, 23-1) [16], there is no obligation of the Prosecutor to identify the causes and conditions that contributed to the Commission of a specific crime, and the Law of Ukraine "On Prosecutor's office" [4] is also a function to prevent crime, to talk about safety activities in this sense is hypothetical (assumption; conjecture) [17, p. 117]. In particular, in accordance with the requirements of paragraph 17 part 2 article 36 of the CPC of Ukraine, the Prosecutor is authorized to check the completeness, comprehensiveness and objectivity of the investigation in a busy criminal movable, that is, it can be argued that this test should concern and activities associated with the identification of the causes and conditions of committing a specific crime, and in the future – on their neutralizing or blocking.

The same preventive maintenance activities of the Prosecutor conditionally stipulated in article 271 of the criminal procedure code "control over the crime" and refers to those cases where the criminal proceedings are carried out directly by the Prosecutor (article 216 of the CPC); and in other rules of this Code (article 485 "the Circumstances are being ascertained in criminal provocan against a minor"; article 91 of the "Circumstances that must be proved in criminal proceedings"; part 2 of article 291 of the "Indictment and the register of materials of pre-trial investigation"; etc.).

8. The activity of the Prosecutor is reflected in pravoberezhnomu act.

If literally interpreted [1, p. 288] the requirements of article 36 of the CPC of Ukraine and article 17 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's office", the Prosecutor, supervising the observance of laws during pre-trial investigation in the form of procedural guidance pre-trial investigation, may issue the following enforcement acts, which to some extent are related to detecting, blocking, neutralization, etc reason and language that contributed to the Commission of a specific crime:

a) to give written instructions for specific criminal proceedings (part 2 of article 36 of the CPC);

b) to take procedural decisions in cases provided for by the present Code (in accordance with the requirements of article 110 of the CCP to include the resolution of the Prosecutor and the indictment, which he made personally in accordance with the requirements of part 1 of article 291 of the CCP);

b) make a written request on the merits of criminal proceedings (articles 287, 295, 302, etc. of the CPC).

In this case, as it arises from the content of part 1 of article 36 of the CPC, the Prosecutor, in exercising their powers in accordance with the requirements of the present Code, is independent in his procedural activities, the intervention in which individuals with no lawful authority, is forbidden. The bodies of state power, bodies of local self-government, enterprises,

institutions, organizations, officials and other individuals required to execute legitimate demands and procedural decisions of the prosecutor.

A similar provision is contained in clause 7 of article 110 of the CCP "Procedural decision", which is quite important given the decision by the Prosecutor of preventing crime, while respecting in this the activities of those system conditions (attributes) that make up the content of the notion "law enforcement office for the prevention of crimes".

Therefore, the activity of the Prosecutor's office in pre-trial investigation and court hearing of a criminal provoking should be on the basis of the law, relevant procedure, in the manner and within the limits of its powers, which in meaning is not contrary to the criminal procedure code of Ukraine and does not involve a violation of constitutional rights and freedoms of man and citizen, as well as identifying, neutralizing, blocking and the like causes and conditions that generate and favour the Commission of crimes.

Reference:

1. Teoriya derzhavy i prava : pidruch. dlya stud. yuryd. vyshch. navch. zakl. / O. V. Petryshyn, S. P. Pohrebnyak, V. S. Smorodyns'kyy ta in. ; za red. O. V. Petryshyna. – Kharkiv : Pravo, 2014. – 368 s.
2. Skakun O. F. Teoriya derzhavy i prava : pidruchnyk / O. F. Skakun ; per. z ros. – Kharkiv : Konsum, 2001. – 656 s.
3. Zakalyuk A. P. Kurs suchasnoyi ukrayins'koyi kryminolohiyi: teoriya i praktyka : u 3 kn. – Kyiv : In Yure, 2007. – Kn. 1: Teoretychni zasady ta istoriya ukrayins'koyi kryminolohichnoyi nauky. – 424 s.
4. Pro prokuraturu : Zakon Ukrayiny vid 14 zhovtnya 2014 r., iz zminamy, vnesenymy Zakonom vid 2 lypnya 2015 roku № 578-VIII // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – 2015. – № 34. – St. 336.
5. Zakon Ukrayiny «Pro prokuraturu». Naukovo-praktychnyy komentar: u 3 kn. / za zah. red. O.M. Lytvaka. Kn. 1. K.: Alerta, 2013. – 336 s.
6. Zapobihannya zlochynnosti (teoriya i praktyka): navch. posib. / Holina V.V. – Kh.: Nats. yuryd. akad. Ukrayiny, 2011. – 120 s.
7. Rishennya Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny «U spravi za konstytutsiynym zvernennam Kyyivs'koyi mis'koyi rady profesiynykh spilok shchodo ofitsiynoho tлумachennya chastyny tret'oyi statti 21 Kodeksu zakoniv pro pratsyu Ukrayiny (sprava pro tлумachennya termina «zakonodavstvo»)» № 12–rp/98 vid 9 lyp. 1998 r. // Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny. – 1998. – № 32. – St. 1209.
8. Konstytutsiya Ukrayiny : ofitsiyne vydannya. – Kh.: Pravo, 2014. – 68 s.
9. Pro sudovu praktyku u spravakh pro khabarnytstvo: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny vid 26 kvitnya 2002 r. // Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny v kryminal'nykh spravakh / [uporyad. V. V. Rozhnova, A. S. Syzonenko, L. D. Udalova]. – K. : Palyvoda A.V., 2011. – S. 194-201.
10. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny. Naukovo-praktychnyy komentar : u 2 t. / za zah. red. V. Ya. Tatsiya, V. I. Borysova, V. I. Tyutyuhina. – 5-te vyd., dopov. – Kharkiv : Pravo, 2013. – T. 2: Osoblyva chastyna / Yu. V. Baulin, V. I. Borysov, V. I. Tyutyuhin ta in. – 2013. – 1040 s.
11. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny : naukovo-praktychnyy komentar : u 2 t. / O. M. Bandurka, Ye. M. Blazhivs'kyy, Ye. P. Burdol' ta in. ; za zah. red. V. Ya. Tatsiya. – Kharkiv : Pravo, 2012.– 768 s.
12. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny : naukovo-praktychnyy komentar : u 2 t. T. 2 / Ye. M. Blazhivs'kyy, Yu.M. Hroshevy, Yu.M. D'omin ta in.; za zah. red. V. Ya. Tatsiya. – Kh. : Pravo, 2012. – 664 s.
13. Yurchyshyn V.M. Kryminolohichna funktsiya prokurora u dosudovomu provadzhenni / V.M. Yurchyshyn // Yurydychna Ukrayina. – 2012. – № 8. – S. 96-102.

14. Velykyy tlumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy / ukl. O. Yeroshenko. – Donets'k: TOV «Hloriya Treyd», 2012. – 864 s.
15. Kryminolohiya: pidruchnyk dlya studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv / Za zah. red. O.M. Dzhuzhy. – K.: Yurinkom Inter, 2002. – 414 s.
16. Kryminal'no-protsesual'nyy kodeks Ukrayins'koyi Radyans'koyi Sotsialistychnoyi Respubliki: zatverdzhenny zakonon vid 28 hrudnya 1960 roku // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayins'koyi RSR. – 1961. – № 2. – St. 15.
17. Velykyy tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy / [Uporyad. T.V. Koval'ova]. – Kh.: Folio, 2005. – 767 s.